

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 11.

V Ljubljani, v soboto 16. marca 1901.

Letnik VI.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — **Naročnina** je za vse leto 8 K, za pol leta 4 K, za četr let 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravištvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravištvu sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15.** Uradne ure od ure 3—6 pop. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Ven s Tavčarjem!

„Slovenski Narod“ je zadnjo sredo zopet postavil čeden spomenik na Tavčarjevo „krščansko podlago“. V Inomostu izhaja humorističen list „Der Scherer“, ki deluje z veliko brezobzirnostjo in satansko zlobnostjo na to, da bi nemški narod odvrnil od katoliške vere. Kar se kje grdega zgodi in kar more fantazija umazanega iztuhtati, vse mu je dobro, da vali na katoliško cerkev in duhovne, da bi pospešil gibanje „Proč od Rima“. Briksenski škof je izdal pastirski list in je ta napredni časopis katoličanom prepovedal.

Na Kranjskem ni nobenega, da bi se vnel za izstop iz katoliške cerkve in zato bi tudi človek mislil, da nikogar ni, ki bi simpatizoval s tem umazan listom. Toda zmotili smo se. „Gliha vkup štrih!“ Urednike „Slovenskega Naroda“ je novica, da je „Scherer“ prepovedan tako razgrela, kakor bi katoličane razgrela vest, da je neki framazon papeža ubil.

„Schererjev“ urednik Habermann je storil junaško delo ter povzročil v Inomostu veliko demonstracijo zoper škofa in je v zasramovanje škofa na javnem mestu zažgal pastirsko pismo. Dobil je za to zasramovanje šeg in naprav katoliške cerkve šest tednov strogega zapora. To je pa napravilo „Narod“, da je zbesnel. Prinesel antipastirsko pismo, rekoč, da je to neslišano, da se kdo zaradi takega poštenega dejanja obsoja, če zažge pastirski list iz zaničevanja škofovih ukazov, ker se v škofovskih pismih ljudje le sčujajo k uporom, žalijo člani cesarske rodbine ter sploh hujskajo ljudje h kaznivim dejanjem.

Odkod ta besnost? Najbrže bi bili radi kranjski liberalci posneli Habermanna in sežgali pred „Narodnim Domom“ pastirski list, ki priporoča hojo za Kristusom in odvrta od hoje za liberalno bando, ali naenkrat so izvedeli, da še obstoja § 303. Zato se ta divja druhal samo peni jeze in godrnja: „Take nečuvne razmere kar kriče po remeduri. Ven s kancelpara-

grafom, da zavladajo vendar jedenkrat tudi pri nas pravne države vredne razmere!“

Slovenija in Hrvatska, ki sta katoliški deželi, pa kličeta slovensko-hrvatskemu klubu: Ven z dr. Tavčarjem zaščitnikom Habermanna, ki z uspehom širi gibanje „Proč od Rima!“, ali pa ven iz klubovih pravil „krščansko podlago“. Jedno ali drugo se mora zgoditi kmalu. Hinavščine je dovolj!

„Gorenjcu“ v odgovor.

„Gorenjec“ se v zadnji številki zopet bavi s projektom na Jami. Ker je ta projekt moje podjetje, naj izpregovorim o njem resno besedo. To storim ne v odgovor „Gorenjcu“, ampak v pojasnjenje širšim krogom, ki bi utegnili dobiti po „Gorenjčevem“ poročilu krive pojme o njega izvršitvi. Pred 14. dnevi je „Gorenjec“ poročal, da je dež. vlada izjavila, da je izpeljava tega projekta iz javnih ozirov nedopustljiva. Dasi sem na to odgovoril s kratko notico — več pisati o tem se mi ni zdelo vredno — vendar „Gorenjec“ misli, da je o stvari bolje poučen, nego jaz sam, in zato zopet na dolgo in široko o njem razpravlja, seveda s svojega stališča. Dasi sem dobil koncesijo že lansko jesen, in so se pred to vršili zanimivi ogledi, ni se mu nikdar zdelo vredno poročati o tem. Če se sedaj toliko piše o projektu, je jasno: saj se bližajo občinske volitve. Staro orožje, kakor: vodovod iz Kokre, klerikalstvo, odpoved župana, se jim je docela skrhalo; treba se je ozreti po drugih agitacijskih sredstvih, in v to svrhu jim je služil odlok glede mojega projekta na Jami. Toda k stvari:

Vsakdo, ki je bral „Gorenjčevo“ poročilo, mora misliti, da je dež. vlada ovrгла projekt v celoti. Resnica pa je, da je pod tem razumeti le jez, kakoršnega mi je predpisalo tukajšno glavarstvo, zoper kateri predpis pa sem bil sam vložil priziv (rekurs). Toraj obstoji vsa moja škoda, katera se mi pa tako privošči v tem, da mi bo v najhujšem slučaju popraviti načrt jezu.

Sicer se pa o tem še ne da govoriti zadnja beseda, ker bode o tem odločila najvišja instanca.

Ako se kdo z najboljšim namenom trudi pomagati sebi in bližnjemu k izboljšanju stanu, pa se mu to ne posreči tako hitro, ne bode nikdo, ki pravično misli, sedil to kot varanje bližnjega. Obrtniki dobro vedo, da niso varani, se vesele te naprave, a tudi prosti delavec se pogosto oglašja in povprašuje po delu v domačem kraju, ker drugače je primoran izseliti se v Ameriko. To je moja blamaža, na katero pa sem prav ponosen. Vsak, še tako priprost človek ve izračunati, da so take naprave v prid cele okolice; to so vedele ceniti vse tri sosednje občine, ki so z navdušenjem pozdravile ta projekt in so prebivalci radovoljno mi prepustili svoja zemljišča ob Savi.

Drugače pa kranjska občina. Dasi nima drugega varovati, nego pašnik „Gaštej“ in lesene mesnice blizo Save, je v kljub temu, da sem jo pisмено zagotovil, da nikakor ne mislim škodovati občini, nastopila pot pravde zoper mene. Da je bilo moje zagotovilo resnično, potrjuje odlok deželne vlade, ki pravi, da more zastajanje vode segati k večjemu do 700 metrov pod Savskim mostom, toréj ne more doseči ne pašnika ne mesnice, najmanj pa mestne črepalnice, ki se nahaja 50 metrov nad Savskim mostom!

Kako bi bil mogel jaz nameravati kako poškodbo tem objektom, posebno pa črepalnici, ker sem bil sam pred kakimi petimi leti predložil mestni občini načrt, po katerem bi se voda iz te črepalnice racijonelno izkoristila za mesto. Kakor sedaj, mi je tudi takrat mestna občina v svojo škodo nasprotovala. Začel se je hud odpor proti mojemu načrtu. Več odbornikov je prehodilo celo okolico, da bi dobili drugo vodo, bodisi kakoršnokoli, samo ne tiste, katero sem jaz nasvetoval.

Slednjič so našli star Hraskyjev vodovodni načrt, priporočali ga od hiše do hiše toliko časa, da so bili ljudje prepričani, da jim priteče voda sama, ko bodo izvoljeni gotovi odborniki. Ko bi

Brat Makarij.

(Iz češkega poslovenil V. P—s.)

Revščine je na svetu več, kakor bogastva: tudi nas revnih dijakov je bilo v Iglavi več, kakor bogatih. Najrevnejši izmed vseh je pa bil Martin Kos. Kosov oče je bil uže mrtev; ubogi fant ni imel drugega kakor mater, revno bajtario v Zmolah, — in še dve manjši sestri in bratca čenčavčka v preklani srajčici. Vsi štirje so stegovali vratiče k revni materi, kakor ptičice v gnjezdu. Lakota jih je trla; mati ni vedela, kaj bi počela, kje bi dobila zanje krompirja: kruha tako skoro nikoli niso imeli.

„In vendar je Martin študiral?“ začudiš se. Da, študiral je. A to se je zgodilo tako-le: V minoritskem samostanu v Iglavi je bil brat Makarij zakristan ali cerkovnik. Učitelj v Zmolah je bil njegov sorodnik in je obiskal svojega lju bega samostanskega brata, kadarkoli je prišel v Iglavo. Sedela sta navadno v samostanskem vrtu, prijateljsko se pomenkujoča; učitelj mu je potožil svoje križe in težave, katere mu pripravljajo razposajeni šolski otroci. „Da“, dejal je, „ako bi bili vsi, kakor je Kosov Martin, imel bi gotovo raj na zemlji.“

„In zakaj tega Martina zmerom tako hvallite?“ vprašal ga je enkrat brat.

„Zasluži to!“ odgovoril je učitelj. „To vam je deček! — odkar sem živ, nisem še takega videl! Ako bi mi dal Gospod Bog sina, ne hotel bi boljšega! Komaj kaj prebere — uže razume; karkoli mu poveste, vse si zapomni! Škoda, res škoda, da ne more študirati: gotovo bi postal imeniten človek!“

Brat Makarij se je zamislil ter čez nekaj časa dejal: „Škoda takih dečkov! Ali ni nikakor mogoče, da bi študiral?“

„Ni, ni mogoče!“ rekel je učitelj odločno: nato je pa razložil bratu kako in kaj.

„No“, smejal se je brat Makarij, „saj je bilo že dosti takih revnih dečkov, ki so postali pozneje imenitni gospodje; eden takih je baje postal celo papež: zakaj bi se ne dalo tudi z našim Martinom kaj takega poskusiti? Premislil stvar. Ko prideva k vam, bova že videla, kaj se da storiti. Mogoče, da ga sam nekako oskrbim.“

In res: preskrbel ga je. Vzel je fanta v mesto in ga dal v šole. — Pa kako! — Poslušajte! —

Na minoritskem stolpu v Iglavi je odzvonilo poludne. Po temnih hodnikih starega samostana so hiteli minoriti v obednico. V prostrani, starinski obednici so stale v dveh vrstah močne, hrastove mize. Prečastitljivi gospodje očetje in bratje lajki so se postavili vsak na svoje mesto. O. Gvardijan je začel moliti: „Benedicite“, drugi so odgovarjali. Na to so se vsi vsedli. Na zadnjem mestu je sedel brat cerkovnik; ni ga bilo drugega ko kost in koža; oči je imel pobešene in je mirno jedel juho.

Kadar so prinesli meso na mizo, si je vzel brat Makarij sebi pripadajoči del; pa sam je snedel le mal košček, ostalo je pa položil na stran. Po mesu so dobili grah s suhim mesom. Brat Makarij si je naložil zopet polen krožnik, snedel je pa le nekoliko žlic graha s kruhom, večji del je zopet postavil na stran, kakor da bi bil bolan in bi se mu ne prilegalo. Po pojedni molitvi so šli duhovniki iz obednice v kor, brat Makarij je pa vzel oba krožnika in je hitel ž njima v svojo revno sobico. In zakaj? Tam pri mizi je sedel okoli 15 let star deček s knjigo v roki.

„Tako, ljubi Martin, že nesem nekaj zate. Deček, danes samo grah, vem, da ga ne ješ rad,

Svoji k svojim! Iz Gorenjskega se nam piše: Z veseljem smo pozdravili izjavo vrlega „Slov. Lista“, ki je pripravljen nam postreči z imenikom trgovcev in obrtnikov, ki so naši prijatelji, oziroma somišljeniki katoliško-narodne stranke ter obsojajo vedno se ponavljajoče podle napade lista „inteligence“ „Slov. Naroda“. Koliko lepega denarja znesemo liberalnim trgovcem in oštirjem v Ljubljani, a v zahvalo se nam ti ljudje smejejo v pest in ob vsaki priliki mora pristno katoliško ljudstvo slišati zabavlje na duhovščino in naše vrle poslance. Vzglede se nam ne manjka. Ko bi mi — kar bi se moralo zgoditi — izvajali posledice in vestno se ravnali po znanem geslu „Svoji k svojim“, marsikje bi zmanjkalo Malovrhove smetišnice, in liberalni kramarji bi več ne zavijali blaga v njo. V tem oziru nas žal, liberalci daleko nadkriljujejo, njim preseda povsodi „Slovenec“ in še veliko bolj „Slov. List“. Žugajo in prete toliko časa, da jim mora trgovec ali gostilničar vstreti in vrniti krščanske liste. Tudi o tem imamo nabranih nekaj vzgledov. — Hvala vrlemu „Slov. Listu“, ki v tem oziru postopa tako radikalno. Uvažujmo torej vsikdar to načelo in marsikaj se bo brezdvomno obrnilo na bolje. A ne samo v Ljubljani tudi na deželi se ravnajmo po tem geslu, saj imamo ravno v trgovcih in oštirjih največje nasprotnike in razširjevalce protiverskih listov.

Eten v imenu več drugih.

Vlada in potresno posojilo. V seji odseka za nesreče po uimah (Nothstands-Ausschuss) dné 8. t. m. je vladni zastopnik, sekojski načelnik Roža, vladno stališče napram predlogu dr. Šusteršiča, Vencajza in tovarišev označil sledeče: 1.) Vlada je proti generalnemu odpisu brezobrestnega posojila. 2.) Vlada je pripravljena z vso dobrohotnostjo presojati prošnje, ki se vložijo v smislu zakona z dné 28. marca 1900 za olajšave glede varčevanja, odnosno za odpis brezobrestnih posojil. 3.) Vlada hoče dobrohotno upoštevati tudi prošnje takih prosilcev, ki so že enkrat odbiti bili; naj se torej prošnje — ki so itak koleka proste — znova vložijo. 4.) Kar se tiče 3% posojila, naj dežela prosí pri državi za olajšavo. Država jej bode olajšavo dovolila — stvar dežele je potem, isto olajšavo priznati tudi posameznim posojiljemalcem. 5.) Do nadalje se ne bode nobeno posojilo eksekucijskim potom izterjalo. V toliko je vlada doslej vsled predloga dr. Šusteršiča, Vencajza in tovarišev prijenjala. Razume se, da je vse to nezadostno. Država bode morala v svojih koncesijah mnogo dalje iti, ako hoče zadostno upoštevati bedni položaj po potresu poškodovanih posestnikov. V prihodnji seji odseka se bode vršila debata o izjavah vladnega zastopnika.

„Vrhbosna“ ponatiskuje naš članek „Boj ali mir“ s pripomnjami, o katerih spregovorimo prihodnjič obširneje. Za danes le rečemo, da teh pripomenj Ivan Hribar ne more biti vesel.

Navdušenje za „krščansko podlago“. Dr. Tavčar je v „Narodu“ zoper celovski „Josephsverein“, za katerega „beračijo okajeni poštnjaki“. Društvo „Josephsverein“ ima namen, utrjevati krščansko podlago med Nemci (kakor družba sv. Mohorja med Slovenci) z dobrim berilom. „Narod“ pravi, da nas take naprave nič ne brigajo, naj bo to že „Josephsverein“, ali naj bodo to že zamorci, Kitajci ali kakršni koli pagani, za katerih krščenje se je izprešalo že neštete tisočake. Radovedni smo, če tri duhovnike, ki so s Tavčarjem v klubu, spreobrnjenje paganov kaj briga. Zdi se nam tudi, da so bili oni časi bolj srečni, ko so Slovenci za spreobrnjenje paganov plačevali stotake, kakor so časi današnji, ko plačujemo liberalci in klerikalci za nepotrebni prepír stotake na sodiščih.

Shod v „Katoliškem Domu“. Veličasten shod je bil preteklo nedeljo v tukajšnjem „Katol. Domu“. Nad 500 volilcev je napolnilo dvorano „Katoliškega Doma“ ter glasno odobravalo poročilo svojega poslanca dr. Ivana Šusteršiča. Soglasno je bila sprejeta naslednja resolucija: „Današnji shod katoliško-narodnih in krščansko socialnih volilcev izreka popolno zaupanje svojemu poslancu in zahvalo za njegovo delavnost v korist volilcev in odločno zavrača nesramne

napade „Slov. Naroda“, „Rodoljuba“, „Edinosti“ in „Domovine“ na osebo dr. Šusteršiča. Shod z zadoščanjem pozdravlja, da so se katoliško-narodni poslanci ločili od liberalcev, ter pričakuje, da se z ljudmi Tavčarjeve baže nikdar ne združijo.“ Dr. Krek je ob burnem pritrjevanju množice povdarjal, da so vsi napadi liberalcev na osebo dr. Šusteršiča neumni, ker mi ne odobravamo dr. Šusteršiča radi njegove osebe, ampak radi tega, ker smo prepričani, da ima prav. Nas ne vodi dr. Šusteršičeva oseba, ampak stvar.

Kaj je napredna misel? Dr. Tavčar je v „Slov. Narodu“ št. 56. objavil, da na Španskem „prodira napredna misel“, ker je liberalno fanatizirana tolpa začela napadati samostane s kamenjem. Dr. Tavčar dalje prorokuje, da bo „klerikalna kraljica vdova morala izprevideti, da ji je klerikalizem najnevarnejši zaveznik, ki ji izpodnese tla, ako se ne oklene svobodomiselnih strank“. Tako glasilo tistega Tavčarja, ki ima na Dunaju „krščansko podlago“! Mi smo mnenja, da gg. dr. Ploj, Robič, Biankini in Perč niso take mevže, da bi si ne upali pri prvi seji hrvatsko-slovenskega kluba vprašati dr. Tavčarja, če odobrava pisavo „Naroda“ tudi na Dunaju.

S Štajerskega se nam piše: Kdor še ni vedel, kaj je farizejstvo, ta se lahko sedaj prepričuje iz „Slovenskega Naroda“ v dopisih s Štajerskega. Prav tisti list, ki je povzročil neslogo mej Kranjci in jo hvalisal kot koristno in potrebno, mijavka sedaj, da so kranjski poslanci nesložni prišli na Dunaj. Dr. Tavčar je dolgo časa na najnesramnejši način blatil vero in duhovne in s terorizmom vjel še druge liberalne poslance v kranjskem deželnem zboru ter v boju proti poslancem katoliško-narodne stranke dal na svojo uzdo tudi nemške liberalce, da se mu je tako posrečilo zanetiti ogenj razpora in sedaj se Štajerec v „Narodu“ hučuje, da na Dunaju ne morejo biti katoličani in „hinavci“ v enem klubu. Naše ljudstvo je dosledno in zato tako le sodi: Robič in dr. Ploj postopata sedaj po volitvi preveč samooblastno. Ako sta hotela iti z dr. Tavčarjem v en tabor, naj bi bila kandidovala na program dr. Tavčarja. V kranjskem deželnem zboru se je dr. Tavčar norčeval iz programa narodne stranke, kakor je bil sklenjen l. 1894., in v Ljubljani se on drži svojega programa, tedaj mu ni verjeti, da bi imel na Dunaju — krščanski program. Da, mi Štajerci smo zavzeti za slogo, samo to želimo, da bi se Robič in dr. Ploj izmuzala v kratkem iz zanjke farizejev.

Iz Kranja se nam piše: Mestne volitve so pred durmi. Liberalcem je že strah prešinel kosti in so nervozno delavni. Letajo od hiše do hiše in pobirajo pooblastila. Parola liberalcev se glasi: Vse naj voli apotekarja, ker je krščanski mož! S tem geslom sta prišla dva liberalca tudi k stari pobožni ženici posestnici. „Kaj ne, da naj bo župan apotekar, ki je krščanski mož, zato to le podpišite“, sta rekla in vjela pooblastilo za liberalno stranko. Pozneje je ženica izvedela, da ima apotekar v svojem košu prave pravcate liberalce in da pusti izrabljati svoje krščanstvo konzorciju, ki izdaja tistega „Gorenjca“, ki je prijatelj Lutrov, in je nekaj družega ukrenila. Prav bi pa res storil apotekar, da bi se ločil od preoblastnega paše pod mestom in se ne dal „farbati“ od njega, katerega je že do grla sito vse mesto.

Lažnjivec je tat. To resnico je rajni Slomšek lepo razpravljaval v Drobntinah l. 1853. Laž zapeljuje človeka k hudobnemu dejanju, da bi se komu škoda napravila. Lažnjivec hoče škodovati. Največ škode povzročujejo Slovencem laži o političnih stvareh. Ena takih lažij je bilo pismo, katero je nek liberalen slepar pisal iz Ljubljane poslancu Robiču. Kar je pisano na prvih dveh straneh, je vse gola laž in hudomušnost. Svoj namen je ta liberalce dosegel, da sta Wolf in Schönerer zmagala s svojim kandidatom za ravnateljsko mesto v Celju, in drugič, da se bodo v prihodnje slovenski abiturijenti ogibali studiranja filozofije. Ravno tisti liberalni zapeljivec, ki pri vsaki priliki o duhovnikih zabavlja in jih grdi, je tudi leta 1897., ko je bilo ravnateljsko mesto na celovski pripravnici razpisano, pismeno priporočal Knappitsch-a kot

enega najboljših pedagogov v Avstriji. Seveda taka priporočila niso zastoj. No pa saj ima Berolinsko društvo dosti judeževih grošev.

Preskrbovalnica na magistratu. Za Aškercem hoče sedaj priti na magistrat tudi Fran Govekar. Ali to davkoplačevalcev nič ne srbi?

Magistratni latinizatorji. Župan Hribar ni prijatelj latinščine, ker se jo je učil samo do šeste šole, zato se ne moremo načuditi, kako pride na novi Franc Jožefov most latinski napis „Viribus unitis“. Ali bi Ljubljančani ne razumeli bolje „Z združenimi močmi“? Most se res dela z najrazličnejšimi združenimi močmi.

Kdo je kozel? Dr. Tavčar se boji, da se mu bo nekaj neprijetnega zgodilo, če bo vržen iz varnega gnezda imunitete. Jezi se v „Narodu“, da je odsek državnega zbora postavil „kozla v zelnik“, ko je poslancu Vencajzu izročil poročilo o treh imunitetnih zadevah dr. Tavčarja. Isti Tavčar ima tako predrzno čelo, da se v istem „Narodu“ baha, kako je počil Vencajza v deželnem odboru s svojo izvoljeno večino, ko ni hotel odpustiti kazni „Vinogradniškemu društvu“ in da je isto potem storilo „premilo“ finančno ministerstvo. Kdo je bil tukaj kozel v zelniku?

Nemškutarska predrznost. Ljubljanski nemškutar z laškim imenom Andretto je tako predrzen, da napada ljudi v gledališču in na ulici, ako v ljubljanskem gledališču med nemškimi predstavami govore slovenski. Dežela daje za nemško gledališče 6000 gld. torej pride na vsakega Ljubljanskega Nemca nad 1 gld! Slovenski liberalni poslanci, res lepo skrbite za slovenstvo, da dajete Nemcem tako ogromno podporo!

Kaj uči naša mladina? List „Jug“, katerega izdajajo dunajski vseučiliščniki, uči v 3. številki, da abstraktni pojem narodnosti, kakoršnega smo doslej poznali, ni pravi, ako hoče množica seči po orožju, treba vzeti najjačji človeški instinkt — denar kapital, ker je vsak človek v skrbi za življenje in družino odvisen popolnoma od kapitala.

Čas pokore in poboljšanja je sveti postni čas tudi za našo narodno, liberalcem naklonjeno ženstvo. To ženstvo, je seveda nakurjeno od liberalnega moštva, zaneslo politiko v družbo sv. Cirila in Metoda in s tem družbo pripravilo do hiranja. Sedaj je ženstvo hvalevredno priskočilo hiralki na pomoč. Prirejajo se veselice na korist družbe po mestih. Prav takó. V Ljubljani bo veselica v „Narodnem domu“. Ali bi ne bilo prav, ko bi se napravila isti dan za družbo tudi v „Katoliškem domu“, kamor ljudje radi prihajajo, da ne bo brez potrebe „Narod“ pisal, da so bili v „Nar. domu“ sami liberalci.

Iz Loža. Dne 13. t. m. obsodilo je tukajšnje c. kr. okrajno sodišče Teodora Schullera, učitelja na Babinempolju, na 60 kron globe in plačilo vseh stroškov; v slučaju pa, ko bi se ta svota ne dala izterjati, mora pa „napredni“ Schuller šest dni v zapor, ker je ob volitvah v državni zbor nezaslišano ždil dr. Šusteršiča. Ta vzgledni učitelj dosegel bo v bodoče s svojo versko nravno vzgojo babnopoljske mladine gotovo še lepše vspehe kot doslej.

Za podaljšanje vipavske železnice. Državni poslanec dr. Žitnik je stavil te dni v državnem zboru predlog, vsled katerega naj bi se podaljšala vipavska železnica od Ajdovščine naprej do Postojne oziroma Logatca. Predlog se je odkazal železniškemu odseku v posvetovanje.

Brezobraznost Židov. Žid meni, da je povsod gospodar. Menda tudi v Ljubljani. Nekaj Židov je v „Slonovi“ kavarni uprizorilo celo revolucijo, ker je marker nekemu Židu prinesel tudi antisemitski dunajski list „Deutsches Volksblatt“. In zgodilo se je, da je lastnica kavarne kapitulirala pred besedičnimi Židi ter odslovila dotičnega markerja!! O da, Žid je povsodi gospodar, ali le dotlej, dokler so krščani — ovce!

Dr. Krekov „Socijalizem“ toplo priporočajo skoro vsi slovenski časopisi, razun — „Naroda“ in „Soče“. Posebno laskavo priporočajo v daljšem opisu socialnih razmer mej Slovenci „Socijalizem“ hrvatski „Katolički List“. Opozarjamo, da „Slovenska krščan. soc. zveza“ še sprejema naročnike, ki naj se na dopisnici jav-

volijo sprejem zakona? Vse te zahteve, koje smo letos slišali se ponavljajo leto za letom, in minister odgovarja vedno tudi prav na isti način! Kaj more svet soditi o takem postopanju?

Štajarski Slovenec dr. Ploj je imel za predmet svojem govoru pritožbo, da kupuje vojaška uprava ljutomerske konje od prekupcev, ki jih čez Ogrsko oddajajo; in pa misel, da se bolj priporoča dozrajna triletna, kakor zahtevana dveletna služba, ker bi se s tem pomnožili troški državi. S tem je bila razprava končana in nastopila sta še glavna govornika.

Čeh dr. Kramař je govoril proti načrtu zakona in povdarjal pomen češkega naroda za avstrijsko državo in veljavo češke kronovine tudi za ravnotežje evropskih razmer.

Dr. Tollinger, katoliški centum, priporoča sicer zakon, a o jstro šiba vojaški dvoboj in zahteva odločno, da vlada to v stari vek spadajočo barbarsko razvado odpravi.

Razprava je bila s tem govorom končana in pričeli so se dejanski popravki, koje priliko so si češki radikalci privoščili za mali škandalček. Govorilo je kar po pet govornikov zajedno. Ker se pa zbornica ni zmenila za to zabavo, je sama ob sebi pojenjala in konečno glasovanje je pokazalo dvetretjinsko večino, ki je odkazala zakon tretjemu branju. Tudi tretje branje je dobilo isto večino proti protestu g. Klofača.

Tako je pokazala seja pozitivno delo.

Dunaj, dne 13. marca 1901.

Na dnevnem redu je načrt zakona o davku na žganje.

Dr. Eisenkolb, pristaš Schönererjev, povdarja, da namerava vlada z novim zakonom naložiti le novo breme državljanom. Davek na žganje se je vzdignil zadnjih 12 let od 19 do 65 milijonov gl. na leto in vse to bo sčasoma le financam pripadlo. Od davka na žganje prestopi govornik na premog in na premogarske delavce, in popisuje dolgo časa njih bedo ter bogastvo in dohodke lastnikov premogokopov, in konča s tem, da je ta zakon, ki zadene le malo ljudi nepravilčen. Tudi naše dežele se je spomnil, rekoč, da bo oškodovana, ker ima že zdaj lastne in izdatne dohodke iz žganja, ktere bo morala deloma odstopiti državi. Davek naj se prične bogatašem in sicer velikim posestnikom in podjetjem nakladati in potem bo vse prav. Dokler se pa to ne zgodi, ne dovolijo nemški radikalci naklade na žganje.

Nemški naprednjak dr. Schücker dokazuje, da potrebuje Češka 19 mil. gl. na leto, da ima do zdaj 22 mil. gl. dolga in letnega primankljaja 9 mil. kron, zatoraj naj gledata obe stranki na Češkem, da se zboljša domače gospodarstvo. — Razdelitev dohodka iz pričujočega zakona po tem, kolikor se porabi žganja v posameznih deželah, kar zakon namerava, ima nemoralno podlago, ker bodo na ta način oni odlikovani, kateri se najbolj s pijačo žganja pečajo; in tako bi bila Galicija na najboljšem, ker se ondi največ žganja spiše. Govornik polemizuje nadalje z včerajšnjim govornikom dr. Kramařjem rekoč, da Nemci vzdržujejo ravnotežje politike v Evropi ne pa Čehi, ki škilijo proti Rusiji. Govornik predlaga konečno, da se odkaži v razpravi stoječi načrt zakona posebnemu odseku 37 članov.

Soc. demokrat Eldersch pripoveduje, da zadene davek na žganje le revne ljudi in da zaradi tega ne more za tak zakon glasovati, če tudi naj bi se iz teh dohodkov učiteljstvo plačevalo. Naj se štedi pri vojaštvu in naj se tako prihranjeni denar porabi za učitelje.

S tem se je razprava končala in govorila sta še dva glavna govornika.

Lah dr. Conci izjavi, da ne prizna nemškemu jeziku izključne pravice v zbornici, in da nima v Körberjevo vlado nikakega zaupanja, ker je ta vlada žalila premišljeno Lahe v Tridentu. Zaradi tega so glasovali včeraj Lahi proti zakonu o novačenju in to prvič, kar obiskujejo državno zbornico, in prav tako bodo glasovali tudi proti pričujočemu zakonu.

Poljak David pl. Abrahamowicz obzaluje, da je predlog o davku na žganje v Dal-

matinskem deželnem zboru propal, in protestuje proti govoricam, da bi dobila Galicija iz tega zakona kako nagrado. Konečno predlaga govornik, da se ta predlog izroči odseku, ki se bo sestavil.

Zbornica je potem govoru sklenila, da se voli poseben odsek za to predlogo in da se mu odkaže predloga v posvetovanje.

Zbornica prestopi na zadnjo točko dnevnega reda t. j. prvo branje predloga o investicijah. Za predlogo se je oglasilo 64 govornikov in proti 17.

Mladočeh Formanek povdarja, da bodo naložile investicije češkemu narodu veliko breme, a prinašale malo dobička. Čehom bi bolj ugajalo, da bi se jim vodne ceste od države pripravile, ne pa, da se drugim deželam železnice grade. To je stara češka pesem, koje svet zdatno pozna. Govornik pa konča, da sedanji vladi Čehi ne zaupajo, in da jej prav zaradi tega tudi ne privolijo kredita za tako velike svote, kakor jih investicije zahtevajo.

S tem govorom se obravnava prekine in ministerski predsednik dr. Körber si izprosi besedo, da odgovarja na njemu od raznih strani stavljen vprašanja.

Vpeljal je ministerski predsednik svoj govor s tem, da se je stavilo na njega do 500 vprašanj in je izrekel željo, da bi se pravica do vprašanja uporabljala dostojno, kajti na vsa vprašanja sicer ni mogoče odgovarjati. Sicer pa kažejo vprašanja, da jih ni rodila sama potreba, marveč da je tudi obstrukcijskega namena dokazati.

Seja se je ob 5. uri zaključila.

Dunaj, dne 15. marca 1901.

Danes začetkom seja je vprašal nemški nacionalc dr. Berger predsednika, kako da pusti vlada patru Freund-u na Dunaju govore političkega in strankarskega pomena in ali hoče on (predsednik) pri vladi proti temu nastopiti? P. Freund je imel zadnje dni v sv. Petra cerkvi več govorov o Liguorijevi morali, koja dela nemškim radikalcem in našim liberalcem toliko skrbi in te govore, ki so prenapolnili cerkev naj bi predsednik ustavil. Predsednik grof Vetter se je vsedel dr. Berger-ju, da se odkriža in je obljubil govoriti o tem z ministerstvom!

Prvi govornik dnevnega reda dr. Sylvester pozdravlja z veseljem predlogo o železnicah. Že 30 let se misli na drugo zvezo s Trstom, ki naj bi se zdaj uresničila. Do zdaj so se gradile železnice v Avstriji le proti severu in čas je, da se gleda tudi na jug države. Vlada zahteva za železnice ogromno vsoto 483 milijonov, a od teh spada na Češko 32, na Gališko 77, na Nižje-avstrijsko 72, na Goriško 48, na Kranjsko 34, na Koroško 33 mil. itd. Dežele iz sudetskih kronovin torej 190 mil., prav toliko dobodo pa tudi one iz planinskih dežel. Tudi vodne proge je treba urediti, a najprvo naj se postopa pravično in gradi državi prepotrebno drugo progno s Trstom, potem bodo pa vsi narodi iz planinskih dežel vneli se pa tudi za češke vode.

Mladočeh Kaftan prizna, da je predloga o železnicah tako odločilne važnosti za državo, da tako državni zbor glede velikanskega obsega še ni rešil. Govornik pripoveduje na široko, kako se je ta predloga rodila in pride konečno do dvojbe, da bi se dohodki te železnice tudi obnesli. Avstrija mora gospodarstveno tako postopati, da se obratni program enakomerno izvršuje, — v ta program pa spada ureditev vodnih cest (seveda za Češko). Čehi bodo le tedaj glasovali za železniške troške, ako se zajedno privoli tudi potrebni kredit, da se jim uredi vodne ceste. To misel, to grožnjo je razvijal in zavijal govornik sicer prav spretno, a vendar se je videlo, kam pes taco moli. V zadnjem zasedanju so prav Čehi prepredili obravnavo o železniških troških, — in ker jim danes ne kaže silovito preprediti to posvetovanje, so povedali, kaj nameravajo. To je ona tako hvalisana slovanska solidarnost! — Čehu je v zadnjem času vedno na jeziku: ako bodemo mi kaj dosegli, bodemo tudi za Slovence skrbeli! Zdaj je prilika, da bi se tudi za južne dežele kaj

doseglo, in glej že se dela z vso unemo na preprečenju. Ali se ne pravi to beraču košek kruha iz roke vzeti! —

Železniški minister dr. pl. Wittek je utemeljeval stvarno vladno predlogo, a ni omenil čeških voda. Tolmačiti se more to dejstvo tako, da železnice niso v nikaki zvezi z vodami, in da spadajo vprašanja o vodnih cestah drugemu ministru.

Zbornica je odobraval ministrovo utemeljevanje.

Krščanski socijalec dr. Scheicher je priporočal vladno predlogo.

Dr. Ellenbogen (nemški radikalec), prizna sicer važnost nameravanih železnic, a vendar bode glasovala njegova stranka proti temu predlogu, ker ne zaupa sedanji vladi.

Pri tej prilika ostro napada železniškega ministra in železniško osobje. Železniški minister ga takoj zavrne in to pod odobravanjem zbornice.

Koncem seja odgovori zbornični predsednik grof Vetter nemškemu kričaču dr. Bergerju, da nima niti niti ministerstvo pravice postopati proti govorom patra Freunda. To je pa tudi nekako oblastveni odgovor na napade „Slov. Naroda“ na škofovi pastirski list!

Najnovejše vesti.

Slovensko gledališče v zadregi. Včeraj je bil v „Narodnem Domu“ sestanek, na katerem sta doslednja intendanta gg. M. Hubad in Milčinski izjavila, da nikakor več ne sprejmeta intendance. Noben drug gospod se za brezplačno delo ni oglasil. Odbor dramatičnega društva je izjavil, da bode moral prihodnjemu obč. zboru predlagati, da se slovensko gledališče preneha, ako se nihče za delo pri intendantci ne oglasi. Ljubljanska frakarija ima tu priliko pokazati svojo požrtvovalnost in duševno moč!

GLASNIK.

Ali je miloščina sramota?

Sveti oče je v svoji okrožnici o katoliški demokraciji priporočal ljubezen do revežev, ki se kaže v milosrčnosti. Katoliška cerkev se je držala vedno tega načela, ki je vzor krščanstva.

Koliko zavodov je ustanovila kat. cerkev, kjer se deli miloščina revnim ljudem. Celi redovi skrbe za vboge sirote, in tisoče in tisoče ljudi berači za druge. Na zemlji ne bode nikdar brez revežev, to mora biti jasno vsakemu trezno mislečemu človeku; le socijalni demokratje tega nočejo umevati. Fanatizovani, kakor so, mislijo, da bi bila po njih načelih vrejena družba brez beračev.

To je sicer grozna zmeta, kakor je zmeta marsikaj v socijalni demokraciji. In vsled te zmote napadajo tudi okrožnico sv. očeta, ki govori o miloščini. Tako se zaganja „Metallarbeiter“ v miloščino in sv. očeta s sledečimi besedami: „Kristjani naj le dele miloščino, kolikor hočejo, proletarijat je vedno pripravljen jo vsprejeti, Papež seveda ne zapopade, da delavski stan, ki je samozavesten v tem, da je le on proizvajatelj vsega premoženja, zahteva to posedati in da v deljenju miloščine vidi razžaljenje.“ Kdor torej jemlje miloščino, ne spada torej med poštene ljudi, temveč med lumpe. Mi vprašamo, kaj bi rekli socijalni demokratje, ko bi se sedaj zaprli vsi dobrodelni zavodi in se spodili v svet vsi reveži, ki dobivajo podpore v njih. Koliko tudi socijalnih demokratov uživa dobroto miloščine po cerkvenih zavodih. Koliko sirot — tudi „sodrugov“ je potaknjenih po raznih sirotišnicah. Zakaj jim sami brez miloščine ne oskrbe vzgoje in jesti? Mi dobro vemo, da miloščino dobiva tudi dovolj v resnici falotov, toda krščanska usmiljenost ne vpraša toliko ali je kdo vreden, marveč ali je kdo potreben.

Ako velja načelo socijalnih demokratov, potem bi se morali vsi oni reveži, ki so nave-

zani na milosrčnost ljudi, iztrebiti iz družbe. Mej temi pa niso samo odraščeni ljudje, marveč tudi otroci, ki sami niso v stanu pridobiti sredstev za življenje. Gotovo je, da vsak socijalec želi, da se svetovne razmere v toliko spremene, da bi bil vsakdo za vse slučaje oskrbljen. Gotovo je pa tudi, da si bo moral to z delom za družbo prislužiti. Kaj bode pa s tistimi, ki z delom tega ne bodo mogli storiti?

Ali ne bodo navezani na miloščino družbe? Gotovo. Sedaj nastane vprašanje: Ali bo to za nje in za družbo sramota? Mi iz krščanskega stališča trdimo, da ne. Kaj more si pomagati pohabljen otrok, ako je tak, in ako ne bode nikdar mogel delati. Zato zanj vendar ne more biti sramota, ako prejema od posameznika ali pa od družbe. Takih ljudi se človeški rod ne bode znebil nikdar, in če tudi bi jih zatirali.

Potem ne smemo pozabiti, da človeška družba nikdar ne bode tako vrejena, da bi bili vsi jednaki. Temu ravno so nam dokaz socijalni demokratje sami. Kdor je na vrhuncu oblasti, le prerad pozabi na enakost z drugimi, in tako gre po vrsti navzdol.

Zato pa opažamo dandanes, da se marsikje, posebno pri liberalni „inteligenci“, miloščina deli res na sramotilen način.

Za vsako najmanj dobroto naj se milostivi gospej poljubuje roka. Nikdar ni dovolj zahvale in poklonov. Od človeka, ki se mu da kaj malega, se zahteva pasja ponižnost. Za to, da se naberači kje po liberalnem nazoru za reveže kaka majhna svota, se napravljajo drage obleke, se pleše in zabava cele noči, in vse to v ime humanitete. Če se kje da par dijakom hrana, se mora to vže objaviti v časopisju, da svet zve, kako dobrotni so nekateri ljudje. Gotovo je tako deljenje miloščine sramotno. To priznamo radi. Toda, da bila skrb za reveže izvrševana iz ljubezni do bližnjega sramota in da bi bila sramota za reveža miloščino jemati, je naravnost smešno. Trditve „Metallarbeiterja“ pa naravnost žaljiva za reveže.

Ako socijalni demokratji ne znajo družega kot zabavljati, ako sami nič ne store v zboljšanje onih revežev, ki nimajo na svetu nič, tudi ne zmožnosti za delo, potem naj tudi nikari ne zabavljajo proti napravam ljubezni do bližnjega v katoliški cerkvi, katerih naprav se oni tudi prav radi poslužujejo.

Delavske drobtine.

Javno predavanje bode v „Katol. Domu“ dne 27. t. m. ob 1/28 uri zvečer. Predaval bode g. dr. Schweitzer o Renanu.

Deveturni delavnik. Avstrijska vlada je torej res predložila državnemu zboru načrt za deveturni delavnik v premogokopih. V predlogu je zopet govor o „izjemah“. Po vladnem mnenju naj bi torej imeli v premogokopih deveturni delavnik, ki lahko traja tudi — par ur več. Hvala lepa za tak deveturni delavnik na papirju!

Južna železnica in državna uprava. Do sedaj je plačevala južna železnica državi kot takozvani kupni novčič v letnih obrokih dogovorjeno svoto. Letos pa je sklenil generalni svet južne železnice, da plača takoj državni upravi za pet let naprej 15 224 000 K. Ugiba se sedaj, ali ima južna železnica preveč gotovine, ali pa je državna blagajna hvaležna za „drobiž“.

Slov. delavsko stavbeno društvo vabi svoje člane k skupni sv. maši v proslavo društvenega zavetnika sv. Jožefa, ki bode v torek dne 19. t. m. (sv. Jožefa dan) dopoldne ob 1/10. uri v cerkvi Jezusovega srca. Vabljeni so tudi vsi somišljeniki in prijatelji kršč. delavske organizacije.

Stavljenje s strojem je pričela v Ljubljani Kleinmayerjeva tiskarna. Nemško ime takemu stroju je „Setzmaschine“. S strojem se sproti ulivajo črke. Stroj potrebuje samo jedno moč. „Laib. Zeitung“ ima s tem strojem že stavljenje cele strani. Dotični uslužbenec, ki ima s strojem opraviti, mora biti pri svojem delu jako pazen, da se ne zmoti pri ulivanju črk, ker pomot ni tako lahko popraviti.

Iz Tržiča. Dolgo časa smo snovali posojilnico in hranilnico za Tržič in okolico, a usoda nam ni bila mila. Dvakrat nam je deželno kot trgovsko sodišče ovrгло pravila, a obupali nismo. V tretjič smo sklicali moče, ki so vkljub dolgemu potu vsikdar prihiteli rade volje, da so se legalizirala imena. Ljudstvo dobro ve, da mu bo v korist posojilnica, in zato tudi veselo pričakuje nje otvoritve. Prejšnji mesec pa so nam bila pravila potrjena. V kratkem dobimo z Dunaja blagajno, sredi meseca se vrši občni zbor in potem pričnemo poslovati z božjo pomočjo. Odbor je sedaj tako sestavljen: Načelnik g. kapelan J. Kržišnik, odborniki gg.: kapelan J. Potokar, posestnik in fužinar Fr. Ahačič, posestnik in župan v Kovorju J. Golmajer, posestnik A. Škerjanc v Seničnem, posestnik in občinski svetovalec J. Božič na Hudem, posestnik in občinski odbornik g. Šoklič pri sv. Katarini. — Tržiški občinski odbor je sklenil po trgu vpejljati električno razsvetljavo. Priprave se baje prično kmalu.

Ljudske jedilnice in čajevne ustanavljajo in podpirajo društva treznosti v večjih in manjših mestih na Ruskem. Za malo denarja si je tu mogoče kupiti čaj s sladkorjem in tečno hrano. — V Odesi je „Društvo pravnikov“ ustanovilo pri taki jedilnici posebno sobo, kjer se bodo ljudstvu brezplačno delili pravniški sveti.

Ženska v boju proti žganjepitju. V Ameriki je stopila sosebno v odločen boj proti žganjepitju gospa Canie Nation. Prevzela je nalogo energično nastopati proti vsem prodajalcem žganih pijač. Ta gospa je vsled žganjepitja izgubila soproga. Zato je osnovala društvo žensk, katere so si prevzele nalogo z najdrastičnimi sredstvi nastopati proti prodajalcem žganih pijač. V svrhu izpeljave svoje misli sklicuje po raznih mestih severne Amerike zbere in prireja govore v katerih hudo napada žganjepivce in tudi prodajalce. Zbrala si je tudi tako družbo, s katero zabaja v prodajalnice žganja in ondi vse vprek razbija, dokler ne prihite redarji, kateri odpeljejo njo in družabnice v zapor. Prodajalci žganja in krčmarji so v skrbeh, da se ta misel ne razširi.

Grof Albert de Mun za francoske kongregacije. V francoski zbornici nastopil je 21. min meseca slavni francoski govornik grof Albert de Mun, da se potegne kakor drugi Tertulijan za pravico zatiranih religiozних kongregacij. Med drugim dejal je: „Vi preganjate misijonarje. Kdo vam nadomesti njihovo požrtvalno delo, njihov trud? Morda tujci, ki prihajajo dan za dnevom v Pariz, da ga občudujejo in potem zopet odhajajo. Morda trgovci? Oni gredo

za svojim dobičkom, a ni jim mar ljudski blagor. Morda uradniki? Ravnatelj kolonijalne šole in upravitelj francoske zveze, gospod Aimonier, ki se ne more imenovati klerikalca, se je sam izrazil, da francoska dežela sama ne napravi ničesar v oni bogati zemlji — menil je Indokino — brez pomoči onih požrtvovalnih redovnikov, katere vodi jedino ljubav do bližnjega, da se izpostavljajo v nevarnost, v kateri pogosto padajo ko žrtve ravno onih, za katere so bili pripravljene storiti dobro. Oni izvajajo svoja dela z neustraheno energijo, kakoršne bi želel uradnikom v domovini. Torej kake vzroke imate nastopati proti njim? Kako hočete rešiti šolsko vprašanje brez njihovega sodelovanja? Dokazano je, da ti preganjani redovi odgajajo od 600.000 do 700.000 otrok. Komu pa jih mislite izročiti v vzgojo potem? Mislite li, da se bode našlo med posvetnim učiteljstvom oseb, ki bodo pripravljene iti v pustinje, v daljne kolonije, zadovoljiti se z najskromnejšo hrano in streho, s kakoršno se zadovoljujejo misijonarji in šolske sestre? Oni so se odrekli vsem ugodnostim življenja, pridržali so si edino pravico žrtvovati se na kakoršen koli način v prid človeštva, in to največ trpečega človeštva. Kdo bode skrbel potem za bolnike, za stotine zanemarjenih in od lastnih starišev zapuščenih otrok? Menite li da bode lahko najti lajkov, ki bi celo proti dobri plači, hoteli prevzemati na svoja ramena težka bremena, ki jih sedaj nosijo katoliške kongregacije, namreč bremena onih zavodov v katerih najde zavetje na stotine in tisoče otrok, sirot brez starišev? Njim je zavod dom, njim so misijonarji stariši. Kje naj najde potem varnega zavetja vsa ta uboga družba nedolžnih otrok? Morda ga jim more dati vlada, ki ima vže sploh čez mero stroškov? Da priznavate zasluge katoliških kongregacij, dokazali ste pred nekaj časa sami, s tem, da ste odlikovali šest misijonarjev v Kini, namreč škofa, njegova dva pomočnika in še tri druge. Pri štirih od njih bile so imenovane tudi kongregacije, katerim pripadajo, a za petega napisal je „Journal Officiel“ samo: „P. Becker, misijonar v Kini“. In zakaj? Zato ker je peti misijonar jezuit, in „Journal Officiel“ se ni mogel premagati, da to napiše. Torej, ako so ti možje zaslužili odlikovanje, čemu zatirati njihove rede in kongregacije? Čemu tajiti njihove zasluge na polji javnega dobrotvorstva? Naša francoska dežela je dežela svobode, a vi jo le kratite največjim dobrotnikom človeštva, najboljšim in najbolj nesebičnim vašim pomočnikom pri delu na blagor ljudstva, ne, še preganjajte jih in hočete vzeti njihovim zavodom in kongregacijam vsa sredstva za nadaljni obstanek, vso veljavo in zaslugo pred svetom. Je-li to pravično? Iz redovniških šol izišli so možje, ki so prelili kri za domovino, ki delajo med svetom v prid domovini. Na nje je francoska dežela po pravici ponosna, one pa, ki so jim odprli gostoljubno duri svojega doma, ki so jih rešili morda propalosti, podali jim prve nauke vede, one pa preganja in zatira ista francoska dežela. Le tako dalje. Pride dan, ko sprevidite kaj vam je bila njihova nesebična pomoč, ko sprevidite, kam je zabredlo ljudstvo v pomanjkanju njihove dušne in telesne podpore, in klicali jih boste, da vam pomorejo rešiti ga iz popolne moralne propalosti!“ Upajmo, da besede francoskega grofa de Mun niso padle na nerodovitna tla.

Pozor!

Pozor!

Pozor!

➔ Za nakup spomladanskega in letnega blaga ➔
po najnižji ceni se priporoča

ANTON SCHUSTER

Špitalske ulice 7.

Velika izber površnih jopic in plaščev za gospe in deklice.